

12. Praktijkaanpak: veilig werken langs de weg

Wanneer je herstelwerkzaamheden aan de weg doet, hagen knipt, schoffelt of bermen maait, moet je aandacht kunnen uitgaan naar je werk. Maar bij het uitvoeren van je werkzaamheden brengen je werkplek en werkomgeving risico's met zich mee. Onder werkomgeving worden zowel de plaats van uitvoering van het werk (weg, berm, bouwput) als werkplaatsen en bedrijfsterreinen verstaan.

Het grootste risico dat je op deze werkplekken loopt, is aangereden worden door weggebruikers. Door het treffen van veiligheids- en verkeersmaatregelen kun je de kans op aanrijden verkleinen. De werknemer, werkgever en wegbeheerder hebben daarin ieder een eigen taak en verantwoordelijkheid.

In dit hoofdstuk lees je over:

- 12.1 veilig werken langs de weg
- 12.2 risico's
- 12.3 verantwoordelijkheden
- 12.4 verkeersmaatregelen

12.1 Veilig werken langs de weg

Het risico dat je wordt aangereden, wordt bepaald door het wegtype, de soort werkzaamheden, de snelheid van het verkeer en het tijdstip van uitvoering van het werk. Verkeersmaatregelen bestaan uit het gebruik van de verschillende soorten afzettingmaterialen en het gebruik van signaalkleding. Verkeersmaatregelen zorgen ervoor dat jij als werknemer veiliger langs of op de weg kunt werken. Zo wordt ook de veiligheid van omstanders gewaarborgd. De inrichting van de werkomgeving is een algemeen belang!

12.2 Risico's

Het graven van een sleuf, het leegzuigen van rioolputten of het snoeien van bomen zijn werkzaamheden die op, boven of naast de weg worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden brengen specifieke gevaren met zich mee. Naast het gevaar zelf te worden aangereden, bestaat de kans op materiële schade als machines of klein materieel worden aangereden. Bij werkzaamheden langs de weg heb je daarom materialen nodig om de werkplek voor jezelf, andere werknemers en weggebruikers veilig te maken. Denk dan in de eerste plaats aan verkeerskegels en waarschuwingshekken.

De risico's van aanrijden zijn niet alleen aanwezig in het verkeer op de openbare weg. Veel ongelukken gebeuren op eigen terrein, in werkplaatsen en op bouwplaatsen met tractoren, heftrucks en vrachtauto's. Regelmatig lees je in de krant dat er een kind op het eigen erf onder een trekker is gekomen.

Om de risico's aanvaardbaar te maken, moet een werkplek overzichtelijk en ruim van opzet worden gemaakt. Ook is het belangrijk dat er een duidelijke afbakening is van welk deel gebruikt wordt door rijdend verkeer en welk deel door voetgangers. Dit verkleint de kans op onveilige situaties.

12.3 Verantwoordelijkheden

Voor het werken langs de weg is er regelgeving waarin duidelijk staat wie waarvoor verantwoordelijk is. Deze regelgeving staat beschreven in de Wegenverkeerswet, de Arboret

en in het Burgerlijk Wetboek. Ze wordt uitvoerig beschreven in de richtlijnen 'Werk In Uitvoering' van het CROW. Het CROW is het nationale kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur. De richtlijnen geven aan welke maatregelen minimaal noodzakelijk zijn om een zo groot mogelijke veiligheid te garanderen voor alle partijen die bij wegwerkzaamheden betrokken zijn.

Om zo veilig mogelijk te kunnen werken is samenwerking nodig tussen de 4 W's: Wegbeheerder, Werkgever, Werknemer, Weggebruiker.

De wegbeheerder

De wegbeheerder is verantwoordelijk voor alle verkeersmaatregelen. Hij moet toestemming geven om werkzaamheden op, boven of naast de weg te verrichten. Dit geldt ook voor het plaatsen van een wegafzetting. Wegbeheerders zijn Rijkswaterstaat, de provincie, de gemeente, het waterschap of particulieren.

De werkgever

De werkgever is verplicht zorg te dragen voor een veilige inrichting van de werkomgeving voor jou, je collega's en omstanders. In de werkvoorbereiding heeft hij overleg met de opdrachtgever en de wegbeheerder. Ook worden hulpdiensten, zoals politie en ambulance, op de hoogte gesteld van eventuele verkeershinder. De werkgever moet zijn medewerkers op de hoogte brengen van de verkeersmaatregelen die genomen moeten worden. Tevens stelt hij de middelen beschikbaar, zoals afzetmiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen.

De werknemer

Werknemers moeten uitvoerig geïnformeerd worden over regels en voorschriften van het bedrijf en de opdrachtgever. Ook over de verkeersmaatregelen moeten zij worden ingelicht. De werknemer moet zich houden aan instructies en voorlichting. Hij moet de verkeersmaatregelen op de werkplek zorgvuldig uitvoeren: voorbereiden, plaatsen en onderhouden. De werknemer is tijdens het werk verantwoordelijk voor de geplaatste wegafzetting.

De weggebruiker

De weggebruiker moet zijn opgeleid, een rijbewijs hebben voor het voertuig dat hij/zij bestuurt en zich verantwoordelijk gedragen. De weggebruiker moet zich richten naar de verkeersmaatregelen. Die verkeersmaatregelen moeten ook bij tijdelijke situaties duidelijke en juiste instructies geven aan de weggebruikers.

12.4 Verkeersmaatregelen

Bij het werken langs de weg is het belangrijk om de werkplek veilig in te richten met behulp van verkeersmaatregelen. De verkeersmaatregelen zijn gericht op de veiligheid van de wegwerkers en weggebruikers en op de doorstroming van het verkeer. Een verkeersmaatregel bestaat uit:

- inleidende bebakening;
- aanduiding voor het begin van het werk;
- langsafzetting;
- beëindiging van de maatregelen.

Bij het uitvoeren van werken is het moeilijk om vooraf risico's in te schatten en daar overeenkomstig naar te handelen. Niet iedereen schat risico's hetzelfde in en bij een kleiner ingeschat risico is er meer weerstand tegen het treffen van maatregelen. Immers alle veiligheidsmaatregelen kosten tijd en geld en dat moet ergens vandaan komen. Wie daarvoor opdraait, is niet de zorg van de werknemer. Op basis van wetgeving in het Burgerlijk Wetboek en de Arbowet heeft de werknemer recht op bescherming door de werkgever en op veilig werk. Daarbij hoort een veilige arbeidsplaats. Die arbeidsplaats is elke plek die bedoeld is om te werken, maar ook elke plek waar werk wordt uitgevoerd.

Duidelijke verkeersaanwijzingen zijn noodzakelijk om veilig bij of aan de weg te werken.

Door het toepassen van een verkeersmaatregel maak je een veilige werkruimte en een veilige ruimte voor het opstellen van machines. Soms moet je afwijken van de toegepaste maatregel, omdat de situatie verandert. Zorgen voor voldoende veiligheid betekent ook: steeds je verstand blijven gebruiken.

Hoe groot het risico is om aangereden te worden, hangt af van:

- wegtype: autosnelwegen en niet-autosnelwegen, fietspad, gemengd verkeer, enzovoort;
- soort werkzaamheden: stilstaand of semi verplaatsend, in de berm;
- snelheid van het verkeer: daadwerkelijke snelheid, hoe sneller hoe gevaarlijker;
- tijdstip van uitvoering van het werk: buiten de spitsuren;
- tijdsduur van de werkzaamheden: 2 uur, een dag of meer dan een dag.

De verkeersmaatregelen stem je af op de risico's van deze factoren samen.

Afzettingsmaterialen

Voor het nemen van verkeersmaatregelen zijn er verschillende afzettingsmaterialen beschikbaar. Bijvoorbeeld:

- verkeersborden: gebodsborden, verbodsborden, waarschuwborden, onderborden;
- waarschuwingshelmen;
- actiewagens;
- verkeerskegels (pilonnen);
- geleidebakens;
- barriers;
- verkeerslichten;
- zwaailampen.

Voor een verantwoorde en juiste inzet van afzettingsborden is het verstandig daarover een aparte training of instructie te volgen. Meer informatie kun je vinden in 'Veilig werken langs de weg' van IPC Groene Ruimte en in diverse publicaties van het CROW.

Krantenberichten:

Werknemer komt onder vallende boom

Een 49-jarige werknemer van een werkvoorzieningschap is woensdagmorgen gewond geraakt toen hij tijdens snoei- en kapwerkzaamheden onder een vallende dennenboom terecht kwam. De man, een inwoner van Veendam, liep onder de boom door toen deze viel. Hij is met onbekende verwondingen overgebracht naar het ziekenhuis in Stadskanaal. De werkzaamheden werden verricht op een bedrijfsterrein aan de Adriaan Tripweg in Veendam. De Arbeidsinspectie is in kennis gesteld.

Grote landbouwmachine gekanteld

Zuidvelde - Waarschijnlijk is een te hoge snelheid er debet aan dat dinsdagmorgen op de Asserstraat in Zuidvelde een grote tankwagen met 25 ton gier/mest op de kant kwam te liggen. Dit gebeurde in een bocht. De tankwagen werd getrokken door een tractor met als bestuurder een 18 jr. jongen uit Eelde. De tractor kantelde niet maar kwam dwars op de rijbaan tot stilstand. Gelukkig was er op dat moment geen ander verkeer. Nu bleef de schade beperkt tot een beschadigde weg en een omvergereden lantaarnpaal. Een loonbedrijf uit Zeyerveld is eigenaar van de combinatie. Het bedrijf zorgde zelf voor de berging.

Gedrag van automobilisten wordt beïnvloed door het gedrag van mensen die langs de weg werken. Als een wegafzetting die het wegverkeer belemmert, blijft staan als het werk voorbij is, nemen automobilisten de afzettingen en snelheidsbeperkingen minder serieus. Andersom lokt het gedrag van automobilisten reacties uit bij wegwerkers. Als je eigen werkgedrag professioneel is, roept dat het minst weerstand op. Houdt zicht op aankomend verkeer, gebruik je PBM en benader weggebruikers positief.